

PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 183 (287) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, piątek 14 grudnia 1928 r.

TREŚĆ: Z. S. R. R. a sprawy zagraniczne: Polska a Z. S. R. R. — Liga Narodów a Z. S. R. R. — Polityka zagraniczna Z. S. R. R. — Niemcy a Z. S. R. R. — Sprawa rozbrojenia a Z. S. R. R. — Sprawy wewnętrzne: życie partyjne. — Polityka socjalna i zawodowa. — Sprawy gospodarcze. — Notatki i informacje: Różne. Artykuły nieuwzględnione.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Izwiestja 8.XII w art. Wiktora p. t. „Obce agentury“ omawiają politykę zagraniczną Polski po 10-tej rocznicy wskrzeszenia niepodległego państwa polskiego. Rocznicę tę obchodzono w Polsce uroczystości z inicjatywy rządu. Uroczystości jubileuszowe nie zdołały jednak ukryć istnienia poważnych trudności w życiu gospodarczym Polski oraz w jej sytuacji międzynarodowej. Publicysta rządowy Mackiewicz przypisał pogorszenie się międzynarodowej sytuacji Polski locarneńskiej polityce Francji w stosunku do Niemiec. Trudno jest mówić o Locarno, gdy polityka locarneńska przechodzi przez okres kryzysu, lecz w ogólnych zarysach ujął Mackiewicz sytuację trafnie. Polityka francuska w stosunku do Niemiec wkroczyła na nowe tory i Polska przestała odgrywać dla Francji rolę, która odgrywała kilka lat temu. Francja liczy się co raz mniej z głosem Polski i jej potrzebami. Opinię Mackiewicza podziela publicysta polski Srokowski, który jest zdania, iż w zatargu z Niemcami Polska liczyć może jedynie na własne siły. Polepszenie międzynarodowej sytuacji Polski widzi Srokowski w dogadaniu francuskim planom precyzyjnym. Rozwój tendencji wojowniczych w Polsce jest skutkiem francusko - polskiej współpracy, skierowanej przeciwko Z. S. R. R. Polityka francuska, która cieszy się pod tym względem poparciem polskich kół rządowych, nie obdarza kół tych zbyt niemiłym zaufaniem. Imperjaliści francuscy dotychczas nie mogą przebaczyć marszałkowi Piłsudskiemu, iż był w swoim czasie sojusznikiem Austrii i Niemiec. W Paryżu marszałek Piłsudski nie jest „swoim człowiekiem“, prócz tego „piłsudczycy“ dążą nie tylko do rozszerzenia granic Polski, lecz również do utworzenia pozostających pod wpływem Polski „niepodległych“ państw w rodzaju petlurowskiej Ukrainy. Natomiast nie podziela „piłsudczycy“ dążeń polityki francuskiej do wskrzeszenia Rosji carskiej. Ten stosunek Francji do marszałka Piłsudskiego nie stanowi nic nowego. W 1923 roku po pobyciu marszałka Focha w Warszawie marsz. Piłsudskiego usunięto ze stanowiska naczelnika sztabu generalnego. W maju 1926 roku stał się marsz. Piłsudski dyktatorem Polski. Powierzchnie musiał się stosunek Francji do Marszałka zmienić, lecz pewne niezaufanie pozostało. Fran-

cja chętnie widziałaby na czele rządów w Polsce swego zaufanego człowieka.

Obecnie tym zaufanym człowiekiem jest zamieszkały na emigracji we Francji generał Sikorski. Marszałek Foch zaopatrzył w chwalebny przedmowę książkę gen. Sikorskiego, który dowodzi, iż wojnę polsko-sowiecką zakończył zwycięsko nie marsz. Piłsudski, lecz francuski generał Veygand wraz z gen. Sikorskim. Z okazji 10-tej rocznicy wskrzeszenia Polski ogłosił gen. Sikorski artykuły w „Szańcu“ i w „Kurjerze Warszawskim“. Artykuły te są ścisłym odzwierciedleniem poglądów Francji na sytuację w Europie wschodniej i dowodzą istnienia ścisłego kontaktu pomiędzy Francją a Sikorskim. Ogłoszenie artykułu gen. Sikorskiego i zawarte w tych artykułach zarzuty przeciwko rzekomej wojowniczości Niemiec i ZSRR mają na celu usprawiedliwienie zaczepnych zamiarów Francji. Wystąpienie Sikorskiego posiada wielkie znaczenie. Trudna międzynarodowa sytuacja Polski spowodowała w społeczeństwie polskim pewną dezorientację. Polacy szukają nowych dróg dla swej polityki międzynarodowej. Związane z tem ożywieniem zaczepne tendencje i przygotowania do wojny na Wschodzie wywoływać powinny zaniepokojenie wśród tych spokojnych polityków, którzy rozumieją wszystkie niebezpieczeństwa, związane z próbą urzeczywistnienia tego programu. Lecz zarówno obecny rząd Polski jak i ugrupowanie gen. Sikorskiego kierowane są przez „obce agentury“, których niebezpieczeństwo dla Polski uznał marszałek Piłsudski w swym przemówieniu. Przyszłość wykaże, czy Polska będzie mogła oprzeć się wpływowi tym „obcych agentur“ i zapozątkować własną politykę zagraniczną, istnieje jednak pewność, iż w miarę spotęgowania się wpływów obcych na politykę polską, w społeczeństwie polskim potęgować się będzie zrozumienie konieczności rewizji kierunku polskiej polityki międzynarodowej.

Izwiestja i Prawda 12.XII. ogłaszają krótką informacyjną depezę z Warszawy o odroczeniu procesu Woyciechowskiego, podkreślając dokonaną przez urząd prokuratorski zmianę kwalifikacji czynu Woyciechowskiego.

LIGA NARODÓW A Z. S. R. R.

Prawda 20.XI w art. o zwołaniu sesji rady Ligi Narodów oświadcza, iż w programie obrad tej sesji największe znaczenie posiada kwestja zatargu polsko-litewskiego. Wszystkie inne punkty porządku dziennego stanowią zasłonę dymową, która ukryć ma prowadzone przez byłych aliantów i Niemcy rokowania w sprawie ewakuacji Nadrenji. Jest to kwestja, która wiąże się ściśle z zagadnieniem stosunków niemiecko-sowieckich. Anglja zamierza uzależnić ewakuację Nadrenji od zmiany stosunku Niemiec do ZSRR. Stosunek Niemiec do tej polityki angielskiej nie jest znany. Najbliższy okres stosunków niemiecko-sowieckich oraz przebieg rokowań gospodarczych w Moskwie wykaże stopień niezależności niemieckiej polityki. Dyplomaci niemieccy będą musieli zastanowić się nad skutkiem przyłączenia się Niemiec do przestępczych zamiarów koalicji przeciwsowieckiej. Dyplomacja sowiecka przyzwyczaiła się w tym stopniu do rozmaitych kombinacji przeciwsowieckich, iż w każdym wypadku zachowa spokój i będzie stała nadal na swych pozycjach.

POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR.

Izwiestja 11.XII. ogłaszają przemówienie Litwinowa w C. K. W. sowieców ZSRR. W pierwszej części tego przemówienia omówił Litwinow sytuację świata kapitalistycznego po wojnie, przepowiadając utworzenie ścisłego sojuszu Francji, Anglii i Japonji przede wszystkim przeciwko Stanom Zjednoczonym, następnie przeciwko ZSRR, być może również przeciwko Włochom i Niemcom. W drugiej części przemówienia oświadczył Litwinow, iż rząd sowiecki prowadzi politykę pokojową, uznając, iż powszechne rozbrowienie stanowi jedyną gwarancję przez zawarcie konwencji wojennych oraz przez obłudny pacyfizm, w którym przoduje Francja. Mówca porównał francuską armję z armją sowiecką, dowodząc, iż terytorjalny system wojskowy w ZSRR czyni z armji czerwonej narzędzie obrony, lecz nie agresji. Po tem porównaniu przeszedł Litwinow do stosunków polsko-sowieckich, oświadczając, iż Briand powiedział w swoim czasie na ogólnem zgromadzeniu członków Ligi Narodów, iż Polska i Rumunja dążą do zachowania pokojowych stosunków z ZSRR. Należy wobec tej deklaracji zapytać, jakie okoliczności spowodowały odrzucenie wszystkich pokojowych propozycji ZSRR przez Polskę. Polska odrzuciła w 1922 roku propozycję sowiecką o redukcji zbrojeń Polski i ZSRR i państw bałtyckich, odmówiła podpisania traktatu gwarancyjnego i arbitrażowego, utrudniła rokowania o zawarcie traktatu handlow. i jako dowód swych pokojowych zamierzeń pozwoliła swym wojewodom na wygłoszenie przeciwsowieckich przemówień i prasie

swjej na omawianie zagadnienia ukraińskiego i białoruskiego we wrogim dla ZSRR kierunku. ZSRR nie posiada względem Polski żadnych zaczepnych zamiarów. Istnieją pomiędzy Polską a ZSRR przyzwoite stosunki, lecz to nie wystarcza. ZSRR udowodnił swe dążenie do pogłębienia i utrwalenia pokojowych stosunków z Polską. Polityka sowiecka będzie kroczyła nadal w tym kierunku, zdając sobie sprawę ze znaczenia stosunków polsko-sowieckich dla pokoju na Wschodzie, jak również dla pokoju powszechnego Z. S. R. R. chciałby jedynie otrzymać dowody istnienia równoległego pokojowego dążenia w polityce polskiej.

Trzecia część przemówienia Litwinowa streszczona zostanie w następnym numerze. Przep. red. „Przeglądu“.

NIEMCY A Z. S. R. R.

Rul 12.XII donosi, że sąd drugiej instancji w Berlinie uchylił decyzję sądu pierwszej instancji o zasekwestrowaniu rosyjskich dzieł sztuki, wystawionych na licytację w Berlinie przez sowiecką misję handlową a zakwestjonowanych przez byłych właścicieli. Zakwestjonowane okazy sztuki wróciły w posiadanie sowieckiej misji handlowej. Decyzję swoją w tej sprawie sąd oparł na postanowieniach prawa sowieckiego, w zakresie konfiskaty majątku emigrantów.

SPRAWA ROZBROJENIA A Z. S. R. R.

Prawda 12.XII ogłasza pismo przewodniczącego sowieckiej delegacji w przygotowawczej komisji do konferencji rozbrowieniowej Litwinowa do przewodniczącego tej komisji. Powołując się na swe pismo z dnia 20-go sierpnia r. b. oraz na odpowiedź przewodniczącego komisji z dnia 5-go września, Litwinow oświadcza, iż rząd sowiecki domagał się zwołania komisji przygotowawczej, lecz zwołanie to zostało odroczone do powzięcia decyzji przez ogólne zgromadzenie Ligi Narodów. Zgromadzenie to nie dało dla urzędystw rozbrowienia żadnych konkretnych wyników i zwołanie komisji przygotowawczej uzależnione jest od wyników rokowań dyplomatycznych. Podczas ostatniej sesji tej komisji delegacja sowiecka domagała się zupełnej jawności przygotowań do rozbrowienia, lecz inne państwa obrały drogę tajnych rokowań dyplomatycznych. Rokowania te w zakresie ograniczenia zbrojeń nie dały wyniku. Zagadnienie rozstrzygnięte być może jedynie na podstawie projektu delegacji sowieckiej, który został przedłożony komisji podczas obrad jej V sesji. Delegacja sowiecka prosi obecnie o przyspieszenie zwołania VI sesji komisji oraz o poddanie dyskusji sowieckiego projektu rozbrowieniowego podczas obrad tej VI sesji.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ZYCIE PARTYJNE.

Prawda 7.XII ogłasza deklarację byłego trockisty Usiewicza, który, oświadczając o swem zerwaniu z ideologją Trockiego, podkreśla, iż trockiści wykonywują skwapliwie wskazówkę jednego ze swych

przywódców, Włodzimierza Smirnowa, który oświadczył: „Należy popierać wszelką akcję, która skierowana jest przeciwko władzy sowieckiej i partji komunistycznej“.

Socjalistycznej Wiestnik 5.XII donosi w ko-

respondencji z Moskwy, iż ostatnie uchwały plenum C. K. partji są wyrazem kompromisowego porozumienia ugrupowania stalinowskiego z ugrupowaniem rykowskim. Zwolując plenum C. K., chciał Stalin zlikwidować opozycję pravicową, lecz przeszkodził temu niechęć Trockiego i trockistów do zawarcia porozumienia ze Stalinem, formalne podporządkowanie się opozycji pravicowej statutowi partyjnemu oraz nastroje wielu członków C. K., niezadowolonych z dotychczasowej polityki sowieków w stosunku do włościan. Rykow i Kalinin zawarli kompromis, oświadczając swym zwolennikom, iż czas pracuje na ich korzyść. Co do rozwoju sytuacji w partji istnieją rozmaite pogłoski. Przewidywana jest dymisja Frumkina; jako jego ewentualnych następców wymieniają Szejnmana i Piatakowa. W Moskwie i w Odesie wydarzyły się uliczne demonstracje trockistów.

POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

Prawda 9.XII występuje w obronie przepisów ustawodawstwa sowieckiego, które zabraniają dokonywania transakcji kupna i sprzedaży ziemi, oświadczając, iż szacunek do tych przepisów powinien być częścią sowieckiej polityki klasowej, notując równocześnie, iż dokonywanie wzbronionych przez prawo sowieckie transakcyj tego rodzaju jest zjawiskiem powszechnem.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Prawda 9.XII donosi o nominacji Rozenholca na stanowisko zastępcy komisarza ludowego inspekcji robotniczo-włościańskiej ZSRR.

Carskij Wiestnik 9.XII donosi o powrocie prawosławnego metropolity Antonjusza do Jugosławji.

Rul 11.XII donosi o aresztowaniu b. wydawcy pisma „Russkoje Słowo“ Sytina w Moskwie. Władze sowieckie zarzuciły Sytinowi przekroczenie przepisów sowieckiego monopolu handlu zewnętrznego przez wysłanie książek z jego prywatnej biblioteki zainicjowaną w Warszawie córce.

ARTYKUŁY NIEUWZGIĘDNIONE.

Niżegorodskaja Komuna 13.XI. Jaworowszczyzna, marzenia p. Józewskiego a rzeczywistość lwowska.

Zwizda 14.XI. I siedzi mój syn w więzieniu polskim.

Odesskija Izwiestja 15.XI. Halucynacje prof. Popa (o zagadnieniu ukraińskim).

Torgowo-Promyszlennaja Gazeta 20.XI. Przemysł elektryczny na Zachodzie (o przemyśle polskim).

Komunist 20.XI. Majstrowie krwawych zatargów.

Orka 21.XI. Polsko-rumuński plan napadu na ZSRR.

Zaria Wostoka 22.XI. Łódź a Ruhra.

Prawda 9.XII donosi, że w wyniku uchwały C. K. W. sowieków USRR o odebraniu części własności ziemskiej od „kułaków“ władze sowieckie dokonały konfiskaty 61.250 ha, z których 40 tysięcy ha przekazano niezamożnemu włościanstwu. 80% tej ziemi odebrano z inicjatywy władz, 16% z inicjatywy „biedniaków“, resztę — z inicjatywy komitetów niezamożnego włościanstwa.

SPRAWY GOSPODARCZE.

Izwiestja 8.XII, omawiając budżet państwowy ZSRR, zatwierdzony przez C. K. W. sowieków w wysokości 7.731.523.402 rubli oświadczają, że podstawą tego budżetu jest posunięta do najdalszych możliwości oszczędność, która umożliwi wydatkowanie lwięj części funduszy skarbowych na uprzemysłowienie państwa. Nikt nie jest obecnie w stanie zaprzeczyć temu, iż sowiecki budżet państwowy stanowi realną wartość i zamykany jest rok rocznie z nadwyżką wpływów nad wydatkami. W 1926/27 roku gospodarczym nadwyżka ta wynosiła 232 miliony rubli, w 1927/28 roku wbrew pewnym trudnościom gospodarczym równała się 30 milionom rubli.

Izwiestja 7.XII donoszą o zatwierdzeniu projektu budżetu państwowego ZSRR na 1928/29 rok i sprawozdania z wykonania budżetu ZSRR na 1926/27 rok przez sesję C. K. W. sowieków ZSRR.

Niżegorodskaja Komuna 27.XI. Jedność narodowa w Polsce.

Odesskija Izwiestja 27.XI. Niech żyje władza sowiecka na Ukrainie zachodniej.

Krasnaja Zwizda 1.XII. Wyniki polskich manewrów w 1928 roku.

Socjalistyczeskij Wiestnik 5.XII. 21-y zjazd PPS. (koresp. z Warszawy).

Ruś 5.XII. Dziwna rzecz (odpowiedź na art. prof. Zdziechowskiego w piśmie „Za Swobodu“ na temat stosunków polsko-rosyjskich).

Ruś 8.XII. Zwycięstwo prawosławia (art. ks. Golicyna-Murawlinowa o zburzonym soborze prawosławnym w Warszawie).

Rul 9.XII. Los organizacji „Narodnyj Dom“ we Lwowie (koresp. z Warszawy).

Siedogdnia 10.XII. Dynamit w bombonierkach (koresp. z Warszawy).

Wozrożdjenje 10.XII. Majątek rosyjski w Polsce. — 11.XII. Sprawa Woyciechowskiego.

Poslednija Nowosti 11.XII. Morderstwo w warszawskim poselstwie sowieckim (koresp. z Warszawy).

Rul 11.XII. Na kresach wschodnich Polski (koresp. z Warszawy).

.. *Rul 12.XII.* Z brzegów Wisły.

